

GEZOCHT : EEN BOUWPLAATS VOOR "DEN NIEUWEN VLAAMSCHEN THEATER" !

Voordat de liefhebbers van het Nederlands toneel hun kunsttempel zagen oprijzen op het Sint-Baafsplein, zochten ze hun artistieke dorst te laven in de Minardschouwburg, "den Vlaamschen theater", dit in tegenstelling tot het operagebouw, dat in de volksmond "den Franschen Theater" werd genoemd.

Blijkbaar werd van verschillende zijden naar een nieuw volwaardig gebouw uitgekeken, want tijdens de gemeenteraadszitting van maart 1887 stelden enkele raadsleden voor een nieuwe schouwburg op te richten op de Koornmarkt, op de plaats van het toenmalig Pakhuis. (nu op deze plaats : het hoofdpostkantoor).

Daarbij werd de mening vooropgesteld dat het goed zou zijn de mooie voorgevel van het Pakhuis, met bronzen leeuw en monumentale stenen vazen, te bewaren. De achtergevel van het gebouw zou opgetrokken worden in een bouwstijl, helemaal in harmonie met de historische gevels van de Graslei. Tevens werd voorgesteld de plannen voor het kunstwerk toe te vertrouwen aan de Gentse bouwmeester Edm. De Vigne. Zo geestdriftig als de voorstanders van het project waren, zo hardnekkig waren de tegenstanders in hun argumentatie. Het voorstel, met hand en tand verdedigd door o.a. P. Fredericq, viel niet bij alle raadsleden in goede aarde.

We lezen niettemin in dagblad Vooruit van 28 juni 1887 :

"Het schijnt thans zeker te zijn dat den nieuwe vlaamschen schouwburg in het Pakhuis op de Koornmarkt zal tot stand komen. Het is bijna zeker, dat men met de aanstaande lente de werken zal beginnen".

De tegenstanders van het ontwerp beten van zich af : M. De Nobele verklaarde in de eerste gemeenteraadszitting van 1888, de som van 100.000 fr. op de begroting gebracht, niet te zullen stemmen, omdat hij het afkeurde dat de nieuwe schouwburg in het Pakhuis zou onder-

gebracht worden. (dagblad Vooruit van 3 jan. 1888)

Ruim een jaar later werden voorafgaande peilingen verricht tot op een diepte van acht meter, om de bodem op zijn geschiktheid te testen. De tegenstanders van het project zullen in hun vuistje gelachen hebben, toen ze vernamen dat de bodem op deze diepte niet meer de vereiste stevigheid bezat.

Er kwam geen schot in de zaak. In Vooruit van 16 maart 1891 lezen we:

“Eenige bezoekers van het Vlaamsch toneel hebben het gedacht geopperd den Vlaamschen schouwburg te plaatsen op den Bezemmarkt, daar waar thans het hotel Hendrickx staat. Er is daar een groot blok, langs den linker kant begrensd door de kaai en de Schelde, langs den rechter kant door de Huurdochtersstraat en langs achter door de Fiennesdreef’.

Intussen waren de plannen van architect De Vigne klaargekomen. De nieuwe schouwburg zou een kunstige gothische gevel krijgen aan de zijde der Graslei. In de gemeenteraad was Fredericq in zijn nopjes : de fundering kan nog dit jaar klaarkomen (1893), indien de onteigeningen zonder verwijl worden doorgevoerd. De Vigne voegde er nog aan toe dat de schouwburg reeds in 1894 onder dak kon zijn. Hij waagde zich zelfs aan een datum voor de plechtige openstelling : oktober 1895 !

Schepen Colson wou opnieuw de zaak op de lange baan schuiven. Burgemeester Lippens naam geen stelling, maar uit zijn gesprekken was af te leiden, dat hij het ontwerp Pakhuis-schouwburg geen warm hart toedroeg.

1895 op de kalender en nog steeds is geen hand aan het werk uitgestoken. De plannen voor de grondvesten liggen ter tafel en Fredericq verheugt er zich op, dat de werken eindelijk in juli kunnen begonnen worden. Het wordt echter december van datzelfde jaar.

Nieuwe bazen, nieuwe wetten . . . Na de gemeenteraadsverkiezing van oktober 1895 had burgemeester Lippens de plaats geruimd voor E. Braun. Ook Fredericq is uit het nieuwe bestel gewipt. Dat het nieuwe stadsbestuur het helemaal niet eens is met het project, blijkt uit de intrekking van het lastenboek voor de aanbesteding der arduinstenen voor de nieuwe gevel op de Graslei. Verscheidene leden van de raad menen dat de gekozen bouwplaats voor de nieuwe schouwburg bezwaren oplevert : het gebouw staat niet genoeg afgezonderd, er is gevaar voor het aanpalende Vrije Schippershuis, . . .

Er wordt een raadplegende stemming gehouden : de meerderheid deelt de hogervermelde mening. Intussen werden onderhandelingen met het Rijk aangeknoopt, dat te Gent een geschikte plaats zocht voor het

oprichten van een hoofdpstkantoor. De onderhandelingen met de Staat vielen bijzonder voordelig uit voor de Gentse stadskas, aangezien het Rijk bereid werd gevonden de kosten van de begonnen funderingswerken in het Pakhuis op zich te nemen, tussen te komen in de kosten van de restauratiewerken aan het Schippershuis, en daarenboven het vroegere postkantoor aan het Koophandelsplein voor een spotprijs aan de stad overmaakte. De stadswijzen haptten toe. Er kwam dus geen schouwburg op de Koornmarkt, maar een postkantoor. Voegen we hiernog aan toe, dat de stadskas een flinke deuk had gekregen door de enorme kosten van slopingen, urbanisatiewerken en restauraties in het kader van het plan Zollikoffer, dat een ruime verbindingsweg Koornmarkt-Zuidstation beoogde, en meteen onze historische torenrij van aanpalende woningen vrijmaakte. De voorstanders van een nieuwe schouwburg kregen in feite toch hun zin. Het college ging de verbintenis aan, naar een andere bouwplaats uit te zien. Intussen wees de kalender 1897. Terwijl het Pakhuis en de aanpalende huizen met de grond werden gelijkgemaakt, kwam het huidig Sint-Baafsplein tot stand, door sloping van de St.-Jansstraat en de Regnessenstraat.

In dagblad Vooruit van 3 juli 1897 lezen we :

“Binnen weinig dagen zal de plaats waar de nieuwe vlaamsche schouwburg moet opgericht worden, gans ontbloot zijn.

Van het huis van mijnheer Vyt tot dat gelegen rechtover de Seminariestraat, zullen al de gebouwen afgebroken zijn op een lengte van 45 meters langs de kant van de straat”.

En de nieuwe schouwburg kwam er. Even voor de eeuwwisseling stond het gebouw reeds overeind. Enkele honderden meter verder, op de Koornmarkt, metselde men intussen naarstig verder aan . . . een postkantoor.

RENE HESPEL

GENT IN 1878

Deze bijdrage van de Heer M. Steels zal verschijnen in ons eerste nummer van 1982.
